

DISPRAKSIJA

Nevrološki primanjkljaj, ki vpliva na koordinacijo gibov

Dispraksija je nevrološki razvojni primanjkljaj, ki vpliva na koordinacijo telesnih gibov in sposobnost izvajanja natančnih motoričnih opravil. To vpliva na sposobnost otroka, da izvaja zapletene gibe, kot so zavezovanje vezalk, pisanje ali uporaba različnih pripomočkov.

Dispraksija je bila predmet številnih raziskav znotraj medicine in pedagogike, kjer se osredotočajo na razumevanje vzrokov, diagnoze, učinkovitih terapevtskih pristopov in dolgoročnih posledic dispraksije za otroke s to motnjo.

Čeprav vzrokov dispraksije še vedno ne razumejo in poznajo v celoti, so raziskave s področja nevroznanosti pokazale, da pride do težav v možganih pri obdelavi informacij, ki so potrebne za načrtovanje in izvajanje gibov. Raziskovalci so se osredotočili na razvoj orodij za prepoznavanje dispraksije ter za postavitve natančne diagnoze.

Pravilna diagnoza je ključnega pomena za začetek terapevtske obravnave, ki jo praviloma izvajajo delovni terapevti, logopedi in specialni pedagogi. Ugotovljeno je bilo, da individualizirani terapevtski pristopi (usklajeni s stopnjo vpliva simptomov na vsakdanje življenje otroka) prinesejo najboljše rezultate, saj je tudi vsak otrok z dispraksijo drugačen.

Študije so še pokazale povezanost med dispraksijo, učenjem in učno uspešnostjo otrok. Ugotovitve kažejo, da prilagoditve v učnem okolju, podpora učiteljev in strokovna terapevtska pomoč lahko pomagajo otrokom z dispraksijo doseči njihov polni potencial pri učenju.

Pomembno je, da starši in strokovnjaki sodelujemo pri raziskovanju in razumevanju dispraksije, saj to omogoča izboljšanje diagnosticiranja in terapevtskih pristopov za otroke s to težavo. Tudi starši lahko npr. z rednim izvajanjem vaj, ki krepijo fino motoriko, podpremo otroka z dispraksijo, kar pa bo lažje, če jo bomo tudi razumeli.

Značilni znaki dispraksije

- Motnje fine motorike. Težave z izvajanjem natančnih gibov s prsti, kar lahko vpliva na pisanje, risanje in uporabo drobnih predmetov, kot so svinčniki ali gumbi.
 - Uporabite lahko gradiva LoveMyBrain RIŠEMO PO ŠTEVILKAH, ali LoveMyBrain ŠKARJICE, ŠKARJICE, ali pa tudi LoveMyBrain UČENJE PISANJA ČRK, odvisno od starosti otroka.
- Motnje koordinacije. Težave z usklajevanjem gibanja različnih delov telesa, kar lahko povzroči nerodnost pri gibanju in športnih aktivnostih.
 - Pri tem priporočamo gradiva LoveMyBrain LEVA ROKA, DESNA ROKA, ali pa LoveMyBrain POKAŽI MI POLOŽAJ.
- Težave s prostorsko zaznavo. Slabša zmožnost razumevanja prostorskih razmerij, kar lahko povzroči težave pri orientaciji v okolju. Natisnite in na vidno mesto obesite gradivo LoveMyBrain KJE SEM, ki naj bo otroku v pomoč pri uporabi ustreznih predlogov, ko se orientira v prostoru. Med potjo po ulici se pogovarjajte, kje ste, kam greste, kaj je levo, desno od vas. Kaj je za vami in pred vami... Naj po vodi otrok, npr. na poti v šolo, k babici ali pa na popoldansko dejavnost.
- Težave s časovno zaznavo. Slabša zmožnost razumevanja časovnih intervalov in zaporedij dogodkov.
 - Gradiva LoveMyBrain UČIMO SE URO, LoveMyBrain DNEVI V TEDNU, LoveMyBrain 12 MESECEV ENEGA LETA in LoveMyBrain ŠTIRJE LETNI ČASI bodo v pomoč!
- Težave z govorom in jezikom. Dispraksija lahko vpliva tudi na izgovarjavo besed in tvorbo povedi.
 - V pomoč bo LoveMyBrain BRANJE PISANJE IZRAŽANJE ali pa LoveMyBrain OPIŠI S SVOJIMI BESEDAMI.
- Težave s samostojnostjo. Otroci s dispraksijo se lahko soočajo s težavami pri izvajanju vsakodnevnih opravil, kot so oblačenje, umivanje zob, rezanje hrane itd.
 - Tu bodo otroci lažje funkcionirali z jasnimi navodili, ki naj jih tudi ne bo preveč naenkrat, ravno toliko, kot otrok v določenem trenutku zmore.

Ni nujno, da ima otrok vse naštetе težave, da bi mu postavili diagnozo dispraksije. Dispraksija se lahko kaže pri različnih otrocih na različne načine, zato se lahko simptomi razlikujejo. Lahko se zgodi, da ima otrok težave z izvajanjem določenih nalog, kot sta pisanje ali zavezovanje vezalk, medtem ko nima težav z drugimi vidiki motorične

koordinacije. Praviloma diagnoza dispraksije zahteva, da so prisotni znaki, ki vplivajo na otrokovo zmožnost izvajanja zapletenih motoričnih nalog.

Dispraksija raziskovalno zanima nevrologe, pediatre, logopede, specialne pedagoge in delovne terapevte. Potrди se s kliničnim pregledom in oceno otrokovega motoričnega funkcioniranja. Otrok s sumom na dispraksijo običajno opravi različne teste, da se potrди diagnoza in določi stopnja resnosti težave.

Kako pa to izgleda v vsakdanjem življenju?

Otrok z dispraksijo ima lahko neenakomerno in težko berljivo pisavo, ki je nepravilno oblikovana. Morda bo imel težave s pravilno držo pisala in z enakomernim pritiskom na papir.

Oblačenje lahko traja dlje časa, saj težje zapenja gumbe, zadrge ali zavezuje vezalke.

Pri obroku lahko otrok z dispraksijo razlije hrano ali težko uporablja pribor. Prav tako ima lahko slabšo koordinacijo mišic ust in čeljusti, kar lahko vpliva na proces prehranjevanja.

Pri igri z igračami, ki zahtevajo natančne gibe, kot so sestavljanke, potrebuje lahko otrok z dispraksijo dodaten čas in podporo. Njegov izdelek morda ne bo popoln kot pri njegovih vrstnikih.

Pri športu in gibalnih dejavnostih otrok z dispraksijo morda kaže pomanjkljivo usklajenost gibov telesa ali gibanja več udov telesa in manjšo zmogljivost v primerjavi z vrstniki.

Pri pisanju, risanju in reševanju matematičnih nalog se otrok z dispraksijo lahko sooča z izzivi, ki vključujejo natančnost in ročno spretnost.

Otroci z dispraksijo se lahko zaradi težav pri izražanju svojih misli in čustev skozi risbo, pisanje ali verbalno komunikacijo včasih soočajo tudi s frustracijo in anksioznostjo.

Pomembno je, da starši in učitelji razumemo te izzive, da razumemo, da otrok ni neroden namerno, in otroku zagotovimo podporo ter prilagoditve v okolju, ki mu bodo omogočile uspešno premagovanje teh težav. Resnično poskusite katera od priporočenih gradiv, otroci jih radi uporabijo, in jim bomo z njimi marsikaj olajšali.

Razvoj samozavesti in pozitivnega odnosa do učenja, nudenje ustrezne pomoči pri odpravljanju oz. blaženju težav in ustrezno prilagojeno okolje, poučevanje, so ključni, saj lahko z vsem tem otroku pomagamo pri obvladovanju dispraksije.